[Time: 2½ Hours]   **[Marks:75]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Answer to all questions are compulsory.
       2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1   Answer **any two** of the following: **15**

a) Define communication. Discuss the barriers to communication.
b) Define leadership. Discuss the role of a leader.
c) Explain the concept of transactional leaders.

Q.2   Answer **any two** of the following: **15**

a) Explain the term co-ordination. "Co- ordination is the essence of management". Discuss.
b) What is motivation? Explain the need and importance of motivation.
c) Explain the McGregor's Theory X and Theory Y.

Q.3   Answer **any two** of the following: **15**

a) What is meant by the term controlling? Discuss the steps in controlling.
b) Distinguish between strategic control and operational control.
c) Discuss the need for managing information in an organization.

Q.4   Answer **any two** of the following :   **15**

a) What are the various challenges in organizational growth and development?
b) What is meant by organizational change? What are the ways to manage organizational change?
c) What is meant by conflict? Explain the advantages and disadvantages of conflicts.

Q.5   **(A)** Rewrite the answer by choosing the appropriate options given below: **05**

(i)   _____ is an important tool for leadership
       a) Change   b) Communication
       c) Conflict   d) Job enrichment
(ii) _____ refers to the same space between people.
       a) Proxemics   b) Status barriers
       c) Emotions   d) Filtering
(iii) _____ leadership is also known as managerial leadership.
       a) Transactional   b) Autocratic
       c) Bureaucratic   d) Laissez-faire
(iv) The concept of transformational leadership was initially introduced by _____.
       a) Maslow   b) Henry Fayol
       c) James McGregor Burns   d) F.W. Taylor

(v)   _____ results in more productive use of time and ability to accomplish much more in the same amount of time.
       a)Resistance to change   b) Organizational change
       c) Management of change   d) Time management

(B) State whether the following statements are true or false :   **05**

(i)   Prolonged conflict can result in reduction of stress to the employees.

(ii) The organization using ERP (Enterprise Resource Planning) has to bear high cost.

(iii) The transitional leaders adopt Laissez-faire style of leadership.

(iv) Diversity among employees is an asset because it brings to the organization a range of skills.

(v) Organization development helps to improve problem solving skills of the employees.

(C)   Match the following :   **05**

	Group A		Group B
(i)	Noise	(a)	Suitable for organization operating in a stable environment
(ii)	Sociocratic	(b)	Martin G. Evans
(iii)	Path Goal Model of leadership	(c)	Fear of unknown
(iv)	Strategic Momentum Control	(d)	Environmental barriers
(v)	Psychological resistance.	(e)	Runs the organization like a social club
		(f)	Flexi time approach
		(g)	Procrastination

[वेळ : २½ तास]   [गुण : ७५]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना:   १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

३. मूळ इंग्रजी प्रश्न ग्राह्य मानावेत.

प्र.१.   पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.   (१५)

अ. संज्ञापनाची व्याख्या दया. संज्ञापनातील अडथळ्यांची चर्चा करा.

ब. नेतृत्वाची परिभाषा दया. नेत्याच्या भूमिकेची चर्चा करा.

क. व्यावहारिक नेत्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.२.   पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.   (१५)

अ. समन्वयाची संकल्पना स्पष्ट करा. समन्वय हे व्यवस्थापनाचा अर्क आहे. चर्चा करा.

ब. अभिप्रेरणा म्हणजे काय? अभिप्रेरणेची निकड आणि महत्व स्पष्ट करा.

क. मॅकगेगरचा सिंद्धात "क्ष" आणि सिंद्धांत "य" स्पष्ट करा.

प्र.३.   पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.   (१५)

अ. नियंत्रण ही संकल्पना म्हणजे काय? नियंत्रणातील पाय-यांची चर्चा करा.

ब. व्यूहरचना आणि कार्यात्मक नियंत्रण यातील फरक स्पष्ट करा.

क. संघटनेतील माहिती व्यवस्थापनाची गरजेची चर्चा करा.

प्र.४.   पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.   (१५)

अ. संघटनेतील वाढ आणि विकासातील आव्हाने कोणती?

ब. संघटनात्मक बदल याचा अर्थ काय? संघटनात्मक बदलांचे व्यवस्थापन करण्याचे उपाय कोणते?

क. वाद / संघर्ष म्हणजे काय? वाद/ संघर्षाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्र.५. अ. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.   (०५)

i) _____ हे नेतृत्वाचे महत्वाचे साधन आहे.

अ) बदल   ब) संदेशवहन

क) संघर्ष   ड) कार्य समृद्धीकरण

ii) _____ म्हणजे लोकांमधील समान अवकाश होय.

अ) प्रोक्झेमिक्स   ब) दर्जा अडथळे

क) भावना   ड) गाळणी

iii) _____ नेतृत्वाला व्यवस्थापकीय नेतृत्व असे देखील संबोधले जाते.

अ)व्यवहारवादी   ब) हुकूमशाही

क) नोकरशाही   ड) अलिप्ततावादी

3

iv) परिवर्तनवादी नेतृत्वाचा प्रारंभ _____ याने केला.

    अ) मॅस्लो   ब) हेनरी फेयोल

    क) जेम्स मॅकग्रेगर बर्नस   ड) एफ.डब्लू. टेलर

v) _____ म्हणजे एकसारखाच वेळेत अधिक जास्त साध्य करण्यासाठीची योग्यता आणि वेळेचा केलेला उत्पादनक्षम वापर होय.

    अ) बदलाला विरोध   ब) संघटनात्मक बदल

    क) बदलाचे व्यवस्थापन   क) समय व्यवस्थापन

प्र.५ ब. खालील विधाने सत्य कि असत्य ते लिहा.   (०५)

i) दीर्घकाळ चालणा-या संघर्षामुळे परिणाम कर्मचा-यांचा तणाव कमी होतो.

ii) जी संघटना उपक्रम सामग्री नियोजन (ERP)वापरते त्याला उच्चतम खर्च करावा लागतो.

iii) व्यवहारवादी नेत्याला नेतृत्वाची अलिप्ततावादी शैली स्विकारावी लागते.

iv) कर्मचा-यांमधिल वैविध्य ही मालमत्ता असते कारण त्यामुळे संघटनेला मोठी कौशल्य साखळी प्राप्त होते.

v) संघटन विकासामुळे कर्मचा-याच्या समस्या सोडविण्याच्या कौशल्यात वृद्धी होण्यास मदत होते.

प्र.५ क. जोडया लावा.   (०५)

गट 'अ'	गट 'ब'
i) गोंगाट	अ) स्थिर वातावरणात कार्यरत संघटनासाठी समर्पक
ii) समाजहितैषी	ब) मार्टिन.जी. इव्हान्स
iii) नेतृत्वाची गतीमार्ग ध्येय नमुना	क) अज्ञाताची भिती
iv) व्यूहरचना गती नियंत्रण	ड) पर्यावरणात्मक अडथळे
v) मानसिक विरोध	इ) संघटना सामाजिक मंडळाप्रमाणे चालवितो
	फ) लवचिक वेळ दृष्टिकोन
	ग) चालढकल